

Studia muzyki kościelnej w Wyższej Szkole Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej w Ratzbonie¹

1. Wyższa Szkoła Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej (HfKM) w Regensburgu

1.1 Rozwój niezwyklej instytucji edukacyjnej

1.2 O uczelni

1.3 Uznani międzynarodowo absolwenci od czasu powstania Uczelni w 1874 r.

1.4 Kierunki studiów i oferta dydaktyczna HfKM

2. Kierunki studiów muzyki kościelnej w HfKM: Muzyka kościelna (lic. oraz mag.), Śpiew Gregoriański/Liturgiczny (mag.) oraz Nowa Muzyka Sakralna (mag.)

2.1 Kierunek Muzyka Kościelna – studia licencjackie i magisterskie

2.1.1 Kierunek Muzyka Kościelna – studia licencjackie

- Kształcenie artystyczne
- Cel studiów
- Zasady dyplomowania
- Czas trwania
- Egzamin wstępny
- Modułowy plan studiów licencjackich dla kierunku *Katolicka muzyka kościelna*
- Regulamin Studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów

¹ W oryg. *Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik*, ze skrótem *HfKM* – przyp. tłum.

2.1.2 Kierunek *Muzyka Kościelna* – studia magisterskie

- Edukacja artystyczna
- Cele studiów
- Zasady dyplomowania
- Czas trwania
- Egzamin wstępny
- Modułowy plan studiów magisterskich dla kierunku *Katolicka muzyka kościelna*
- Regulamin Studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów dla kierunku studiów magisterskich *Katolicka muzyka kościelna*

2.2 Kierunek *Śpiew gregoriański/liturgiczny* – studia magisterskie

- Edukacja artystyczna
- Cele studiów
- Zasady dyplomowania
- Czas trwania
- Egzamin wstępny
- Modułowy plan studiów magisterskich dla kierunku *Śpiew gregoriański/liturgiczny*
- Regulamin Studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów dla kierunku studiów magisterskich *Śpiew gregoriański/liturgiczny*
- Znakomita ocena programu studiów magisterskich *Śpiew gregoriański/liturgiczny* (M.Mus.) w procedurze akredytacji

2. 3 Kierunek *Nowa muzyka sakralna* (NMS) – studia magisterskie

- Edukacja artystyczna
- Cele studiów
- Zasady dyplomowania
- Czas trwania
- Egzamin wstępny
- Regulamin Studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów, Modułowy plan studiów magisterskich dla kierunku *Nowa Muzyka Sakralna*

3. Uczelnie partnerskie

4. Biblioteka

Historia i zbiory

5. Wyjazdy i kursy mistrzowskie

6. Cotygodniowe nabożeństwo ważnym elementem kształcenia muzyka kościelnego

7. Perspektywy

1. Wyższa Szkoła Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej w Ratyzbonie

1.1 Rozwój niezwyklej instytucji edukacyjnej

22 listopada 1874 r.

Za sprawą Franciszka Liszta, Franz Xaver Haberl zakłada Szkołę Muzyki Kościelnej w Ratyzbonie. Instytucja ta jest dziś najstarszym katolickim ośrodkiem kształcenia muzyków kościelnych na świecie. Od momentu założenia, uczelnia posiada międzynarodowe znaczenie, szeroko wykraczające poza kraje niemieckojęzyczne.

22 listopada 1909 r.

Biskup Antoni von Henle mianuje Uczelnię fundacją kościelną.

24 stycznia 1910 r.

Książę Luitpold Wittelsbach, regent Bawarii, oficjalnie zatwierdzenia działalność fundacji - dzisiejszej Fundacji Kościelnej Szkoły Muzycznej w Ratyzbonie.

11 lutego 1962 r.

Szkoła Muzyki Kościelnej w Ratyzbonie dekretem Kongregacji ds. Edukacji uzyskuje stałą afiliację "Pontificio Istituto di Musica Sacra" w Rzymie.

26 sierpnia 1973 r.

Po oficjalnym uznaniu Szkoły Muzyki Kościelnej przez Bawarskie Ministerstwo Edukacji i Kultury już w 1967 r., 1 stycznia 1973 roku Szkoła zostaje przekształcona z mocą wsteczną w *Akademii Katolickiej Muzyki Kościelnej i Edukacji Muzycznej*. Umowy o współpracy z Hochschule für Musik und Theater w Monachium z lat 1989 i 1999 umożliwiają przeprowadzanie egzaminów dyplomowych.

10 maja 2001 r.

Za zgodą Biskupa Regensburga *Fundacja Szkoły Muzyki Kościelnej w Regensburgu* modyfikuje swój Statut, dostosowując go do nowych celów i zamiany w fundację kościelną posiadającą osobowość prawną.

15 listopada 2001 r.

Biskup Ratzbony Manfred Müller, w porozumieniu z Konferencjami Episkopatu Bawarii i Niemiec oraz Kongregacją ds. Edukacji Katolickiej w Rzymie, podpisuje dekret o utworzeniu *Wyższej Szkoły Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej* pod auspicjami *Fundacji Ratybońskiej Szkoły Muzyki Kościelnej*.

22 listopada 2001 r.

Uroczysta inauguracja Wyższej Szkoły Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej w Ratzbonie w dniu wspomnienia patronki muzyki kościelnej, św. Cecylii.

22 listopada 2008 r.

Zakończenie kompleksowego remontu siedziby Uczelni. Wzmocnienie profilu kształcenia w programach studiów muzyki kościelnej i edukacji muzycznej poprzez wdrożenie europejskiej reformy studiów (licencjat/magisterium).

Wrzesień 2018 r.

Otrzymanie akredytacji dwóch agencji – ACQUIN e.V. (Bayreuth) i AKAST e.V. (Eichstätt-Ingolstadt) – wszystkich 30 kierunków studiów licencjackich i magisterskich.

(za: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/geschichte/> 14.10.2023)

1.2 O uczelni

Wyższa Szkoła Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej (HfKM) jest jedną z wiodących instytucji szkolnictwa wyższego w zakresie muzyki kościelnej na całym świecie. Obecnie wśród 190 studentów znajdują się osoby pochodzące z 12 krajów.

Nacisk w sposobie kształcenia HfKM położony jest zarówno na edukację artystyczną, jak i pedagogiczną, przez co studium muzyki kościelnej są przygotowani do wzięcia odpowiedzialności również za działania liturgiczno-duszpasterskie w zmieniających się strukturach poszczególnych dekanatów i parafii. Ze względu na fundamentalne znaczenie liturgii w życiu Kościoła, potrzeba kształcenia muzyków kościelnych i pedagogów muzycznych staje się kluczowa – absolwenci są przygotowani do zawodu nie tylko artystycznie i pedagogicznie, ale także poprzez swoje świadectwo. Ścisły związek między studiami a życiem studenckim w HfKM w Ratzbonie stwarza do tego optymalne warunki.

Przy tworzeniu HfKM uwzględniono standardy obowiązujące na innych uczelniach muzycznych. Pod względem konkurencyjności skoncentrowano się na zasadzie równoważności, a nie jednakowości. Główne kryteria – oprócz zgodności z państwowymi przepisami prawa – stanowią przede wszystkim elementy określone w Konstytucji Apostolskiej *Veritatis Gaudium* oraz specyfikacje Bawarskiego Ministerstwa Edukacji i Kultury, Nauki i Sztuki, niezbędne do uzyskania akredytacji państwowej. Struktura HfKM i relacja Uczelni do funduszu kościelnego są określone w Statucie oraz w Regulaminie Studiów i Zasadach Przeprowadzania Egzaminów, które również wykazują zgodność z wytycznymi Konstytucji Apostolskiej. Wielkim Kanclerzem HfKM jest ks. prof. dr Rudolf Voderholzer, Biskup diecezjalny.

(<https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/portrait/> oraz <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/organe/>, 14.10.2023)

1.3 Uznani międzynarodowo absolwenci od czasu powstania Uczelni w 1874 r.

Karl Gustav Fellerer (1902–1984), niemiecki muzykolog, profesor we Fryburgu Szwajcarskim
Max Filke (1855–1911), śląski kompozytor, kapelmistrz katedralny we Wrocławiu
Józef Kromolicki (1882–1961), polsko-niemiecki kompozytor, dyrygent parafii św. Michała w Berlinie
Ignaz Mitterer (1850–1924), austriacki kompozytor, dyrygent katedralny w Brixen
Juozas Naujalis (1869–1934), litewski kompozytor, organista katedralny w Kownie
Lorenzo Perosi (1872–1956), włoski kompozytor, kapelmistrz Kaplicy Sykstyńskiej
Theodor Bernhard Rehmann (1895–1963), niemiecki kompozytor, dyrygent katedralny w Akwizgranie
Josef Renner mł. (1868–1934), niemiecki kompozytor, organista katedralny w Ratyzbonie
Józef Surzyński (1851–1919), polski kompozytor, dyrygent Poznańskiego Chóru Katedralnego
Ernst von Werra (1854–1913), szwajcarski organista, hymnolog, dyrektor Szkoły Muzyki Kościelnej w Beuron

1.4 Kierunki studiów i oferta dydaktyczna HfKM

- 17 specjalności licencjackich
- 23 kierunki magisterskie
- Edukacja artystyczna / Kształcenie nauczycieli gimnazjalnych
- Studium dla młodzieży
- Chór dziewczęcy
- Studium uzupełniające

2. Kierunki studiów muzyki kościelnej w HfKM: Muzyka kościelna (lic. oraz mag.), Śpiew Gregoriański/Liturgiczny (mag.) oraz Nowa Muzyka Sakralna (mag.)

HfKM w Ratyzbonie oferuje następujące kierunki z zakresu muzyki kościelnej: *Muzyka kościelna* (studia lic.), *Muzyka kościelna* (studia mag.), *Śpiew gregoriański/liturgiczny* (studia mag.) oraz *Nowa muzyka sakralna* (studia mag.).

Charakterystyczną cechą nauki w HfKM jest fakt, że obejmuje ona wszystkie obszary muzyki kościelnej, w szczególności śpiew gregoriański/liturgiczny, dyrygenturę chóralną i prowadzenie scholi, organowy akompaniament liturgiczny/improvizację organową, grę na organach. Możliwe jest przy tym dopasowanie punktów ciężkości do indywidualnych zainteresowań studentów. Od momentu powstania Szkoły Muzyki Kościelnej w Regensburgu podstawą kształcenia jest wszechstronność. Muzycy kościelni są zatem edukowani w sposób kompleksowy, zdobywając doskonałe wykształcenie we wszystkich istotnych obszarach, tak by wszechstronne przygotowanie stanowiło fundament różnorodnych zadań stawianych przed muzykami kościelnymi w obszarze liturgicznym i duszpasterskim. Coraz wyraźniej widać, iż współcześnie zawód muzyka kościelnego ściśle związany jest z trzema *filarami* życia kościelnego: *Liturgia, Diakonia, Martyria*, co często skutkuje kluczową rolą w życiu Kościoła. Z reguły pełnoetatowy muzyk kościelny w Niemczech jest także animatorem kultury lokalnej (gminnej) społeczności, np. poprzez organizowanie koncertów.

Struktury muzyki kościelnej w niemieckich diecezjach katolickich

Należy wspomnieć, że **w niemieckie diecezje oferują muzykom kościelnym (licencjatom oraz magistrów) pełnoetatowe stanowiska, tym samym istnieje zawód muzyka kościelnego**. Pełnoetatowi muzycy mogą być zatrudnieni w parafiach, jak również na poziomie dekanatów (muzycy dekanalni) lub większych regionów (kantory regionalni lub okręgowi) danej diecezji. W zależności od zakresu obowiązków i związanej z nimi odpowiedzialności, do objęcia stanowiska w pełnym wymiarze godzin wymagany jest tytuł licencjata lub magistra. Oprócz pełnych etatów (100% godzin pracy tygodniowo) istnieją również stanowiska w niepełnym wymiarze godzin.

Z drugiej strony, w niemieckich diecezjach katolickich istnieje bardzo niewiele stanowisk pełnoetatowych wymagających jedynie **jednej** kwalifikacji muzycznej, takich jak np. pełnoetatowy chórmistrz lub pełnoetatowy organista. Etaty te są zazwyczaj dostępne jedynie w katedrach lub dużych i znaczących parafiach (np. będących celem pielgrzymek), gdzie równoczesne zatrudnienie mogą znaleźć zarówno dyrygenci, jak i organiści.

Obecnie wszystkie diecezje pilnie poszukują dobrze wykwalifikowanych muzyków kościelnych na pełen etat. HfKM w Ratyzbonie stale otrzymuje napływające z różnych diecezji zapytania z ofertami pracy dla absolwentów muzyki kościelnej (licencjatów i magistrów).

2.1 Kierunek *Muzyka kościelna* – studia licencjackie i magisterskie

2.1.1 Kierunek *Muzyka kościelna* – studia licencjackie

Kształcenie artystyczne

Cel studiów

Program kierunku Muzyka kościelna w HfKM w Ratyźbonie przygotowuje studentów do pracy w charakterze muzyków podczas liturgii, koncertów i różnych wydarzeń, w pracy związanej z edukacją kościelną oraz ogólnymi działaniami z zakresu kultury i sztuki; do zadań związanych z pedagogiką muzyczną, w szczególności do edukowania i procesu dalszego kształcenia muzyków kościelnych zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin; do funkcji doradczej w specjalistycznych gremiach i komisjach kościelnych oraz publicznej ich reprezentacji.

Zasady dyplomowania

Po zdaniu wszystkich egzaminów poszczególnych modułów, zgodnie z §4, ust. 2 w programie studiów Muzyki Kościelnej studenci uzyskują tytuł zawodowy. Na podstawie przeprowadzonych egzaminów Uczelnia zgodnie z państwowymi regulacjami prawnymi przyznaje tytuł zawodowy *Bachelor of Music* (B.Mus.)². Z upoważnienia Stolicy Apostolskiej (por. Dekret Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej z dnia 22 listopada 2016 r., nr prot. 829/2000/D) zgodnie z prawem kościelnym nadawany jest również stopień *Baccalaureatus in Musica Sacra*.

Czas trwania

Standardowy czas studiów na kierunku Muzyka Kościelna wynosi 8 semestrów.

Egzamin wstępny (PG = przedmiot główny)

1. Dyrygentura chóralna (PG)	10 min
2. Organy (PG)	15 min
3. Akompaniament lit. (PG)	15 min
4. Fortepian	10 min
5. Śpiew	10 min
6. Teoria muzyki	
a) zasady muzyki	120 min pisemnie
b) harmonia	
c) kształcenie słuchu	

² Czyli *licencjat* – przyp. aut.

Oдноśnie 1.:

Krótką próbą i dyrygowanie nieskomplikowanym, samodzielnie wybranym utworem chóralnym lub kanonem. Podczas egzaminu dostępny jest niewielki chór mieszany. Należy przynieść odpowiednią liczbę nut (ok. 15).

Oдноśnie 2.:

Po jednym utworze z epoki przedbachowskiej, J.S. Bacha, oraz okresu romantyzmu i XX/XXI wieku.

Oдноśnie 3.:

Pięć opracowań pieśni z przygrywkami z choralnika dołączonego do śpiewnika *Gotteslob*³ lub podanej melodii; do jednej pieśni należy zaimprovizować także przygrywkę i postludium. Jedyne dostępne pomoce: śpiewnik kościelny *Gotteslob* wraz z dołączonym do niego choralnikiem. Gra durowych i mollowych kadencji, także z wyprowadzeniem sopranu na manuał solowy w różnych tonacjach. Gra *a`vista* 4-głosowej harmonizacji pieśni, harmonizowanie pieśni na podstawie podanej nieskomplikowanej linii melodycznej.

Oдноśnie 4.:

Utwór barokowy; 2 części (szybka i wolna) nieskomplikowanej sonaty klasycznej lub wariacje, utwór romantyczny lub powstały w XX/XXI wieku.

Oдноśnie 5.:

Sześć utworów wokalnych o różnorodnym charakterze, z różnych epok: trzy z akompaniamentem, trzy bez. Na egzamin należy przynieść dwa egzemplarze nut. Wybór powinien obejmować co najmniej trzy dzieła sakralne (np. pieśń kościelną, śpiew gregoriański, arię kościelną, gospel). Główne kryteria oceny: ekspresja oraz predyspozycje wokalne. Istnieje możliwość otrzymania listy rekomendowanych utworów. Ponadto kandydaci otrzymują podczas egzaminu krótki tekst do przeczytania.

Oдноśnie 6.:

Dyktando 1-, 2-, 3- i 4-głosowe, dyktando rytmiczne, harmonizacja prostego 4-głosu, krótka analiza fragmentu utworu, realizacja prostej partii basso continuo. Podstawowa wiedza z zakresu zasad, teorii i historii muzyki.

³ *Gotteslob* – śpiewnik i modlitewnik katolickich diecezji w Niemczech, Austrii, diecezji Bolzano-Bressanone. Używany od 1975 r., nowa wersja wprowadzona w 2014 r. – przyp. tł.

Modułowy plan studiów licencjackich *Katolicka muzyka kościelna (LIC MK)*

PG = przedmiot główny

E = punkty ECTS

Semestr 1./2.		Semestr 3./4.		Semestr 5./6.		Semestr 7./8.	
01 LIC MK PG Dyrygowanie/Dyr. chór./ Chór, poziom podst.(E 7)		02 LIC MK PG Dyrygowanie/Dyr. chór./ Chór, poziom podst. (E 7)		03 LIC MK PG Dyrygowanie/Dyrygentura chóralna/Chór, egzamin (E 16)			
04 LIC MK PG Organy, poziom podst. (E 12)				05 LIC MK PG Organy, poziom rozsz., egzamin (E 12)			
06 LIC MK PG Akompaniament liturgiczny, poziom podst. (E 12)				07 LIC MK PG Akompaniament liturgiczny, poziom rozsz. i egzamin (E 12)			
08 LIC MK Fortepian dodatkowy, poziom podst. (E 8)				09 LIC MK Fortepian dodatkowy, poziom. rozsz. i egzamin (E 12)			
10 LIC MK Śpiew dodatkowy, poziom podst. (E 8)				11 LIC MK Śpiew dodatkowy, poziom rozsz. i egzamin (E 13)			
12 LIC MK Instrument orkiestrowy poziom podst. i rozsz. (E 8)				13 LIC MK Instrument orkiestrowy egzamin (E 5)		14 LIC MK Dyrygentura orkiestrowa (E 5)	
		15 LIC MK Praktyka muzyczna, poziom podst. i rozsz. (E 7)		16 LIC MK Praktyka muzyczna, egzamin (E 5)			
17 LIC MK Pedagogika i edukacja artystyczna (E 6)							
18 LIC MK Teoria muzyki/Kszt. słuchu poziom podst. (E 7)		19 LIC MK Teoria muzyki/Kszt. słuchu poziom rozsz. (E 7)		20 LIC MK Teoria muzyki/Kszt. słuchu egzamin (E 8)			
21 LIC MK Muzykologia, poziom podst. i rozsz. (E 6)				22 LIC MK Muzykologia, egzamin (E 5)		23 LIC MK Praca/projekt dyplomowy (E 9)	
24 LIC MK Podstawy teologii (E 5)							
25 LIC MK K Śpiew gregoriański/Schola greg. (E 8)							
26 LIC MK K Niemiecki śpiew liturgiczny/Liturgika/ Praktyka liturgiczna (E 10)				27 LIC MK K Prowadzenie scholi-Praktyka kantora/Schola/ Praktyka liturgiczna (E 7)			
				28 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Dyrygowanie-prowadzenie chóru (E 6)			
				29 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Organy (E 6)			
				30 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Akompaniament liturgiczny (E 6)			
				31 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Fortepian (E6)			
				32 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Śpiew (E 6)			
				33 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Teoria muzyki/Harmonia (E 6)			
				34 LIC MK specjalizacja/rozszerzenie: Śpiew gregoriański/liturgiczny (E 6)			
Moduł do wyboru (E 1)		Moduł do wyboru (E 1)		Moduł do wyboru (ze spec./rozs. E 0, bez E 2)		Moduł do wyboru (ze spec./rozs. E 5, bez E 9)	
E 30	E 30	E 30	E 30	E 30	E 30	E 30	E 30

Regulamin Studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów (FSPO⁴) dla studiów licencjackich *Katolicka muzyka kościelna* w Wyższej Szkole Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej w Ratyzbonie z dnia 01.02.2018 r. można odnaleźć na stronie HfKM:

<https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/09/ba-katholische-kirchenmusik.pdf>

2.1.2 Kierunek *Muzyka Kościelna* – studia magisterskie

Edukacja artystyczna

Cel studiów

Program kierunku Muzyka kościelna w HfKM w Ratyzbonie przygotowuje studentów do pracy w charakterze muzyków podczas liturgii, koncertów i różnych wydarzeń, w pracy związanej z edukacją kościelną oraz ogólnymi działaniami z zakresu kultury i sztuki; do zadań związanych z pedagogiką muzyczną, w szczególności do edukowania i procesu dalszego kształcenia muzyków kościelnych zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin; do funkcji doradczej w specjalistycznych gremiach i komisjach kościelnych oraz publicznej ich reprezentacji. Absolwenci przygotowani są do podjęcia zadań w najważniejszych ośrodkach diecezjalnych oraz pracy pedagogicznej w instytucjach kształcących muzyków kościelnych.

Zasady dyplomowania

Po zdaniu wszystkich egzaminów poszczególnych modułów, zgodnie z §4, ust. 2 w programie studiów Muzyki Kościelnej studenci uzyskują tytuł zawodowy. Na podstawie przeprowadzonych egzaminów Uczelni zgodnie z państwowymi regulacjami prawnymi przyznaje tytuł zawodowy *Master of Music* (M.Mus.)⁵. Z upoważnienia Stolicy Apostolskiej (por. Dekret Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej z dnia 22 listopada 2016 r., nr prot. 829/2000/D) zgodnie z prawem kościelnym nadawany jest stopień *Licentiatus in Musica Sacra*. Absolwentki i absolwenci tego kierunku mogą wybrać otrzymanie tytułu państwowego lub kościelnego.

Czas trwania

Standardowy czas studiów magisterskich na kierunku Katolicka muzyka kościelna wynosi 4 semestry.

Egzamin wstępny

Jako specjalizację wybiera się jeden przedmiot główny (PG).

1. Dyrygentura chóralna (PG)	20 min praktycznie / 10 min ustnie
2. Organy (PG)	25 min

⁴ W oryg. *Die Fachbezogene Studien- und Prüfungsordnung (FSPO)* – przyp. tłum.

⁵ Czyli *magister* – przyp. tłum.

3. Akompaniament liturgiczny (PG)	20 min
4. Fortepian lub Śpiew a) fortepian: przy wyborze PG nr 2 lub 3 b) śpiew: przy wyborze PG nr 1 lub 5	15 min
5. Śpiew gregoriański/Niemiecki śpiew liturgiczny (PG)	15 min praktycznie / 15 min ustnie (egzamin zdaje się tylko w przypadku wyboru tej specjalizacji)

Odnosnie 1.:

Przeprowadzenie próby, w trakcie której pracuje się nad dwoma, minimum 4-głosowymi, samodzielnymi utworami chóralnymi o wysokim stopniu skomplikowania, pochodzącymi z różnych epok. Kandydat otrzymuje informację o wybranych utworach dwa tygodnie przed egzaminem; jedno z dzieł jest znane chórowi. Kolokwium na tematy związane z dyrygenturą i literaturą chóralną.

Odnosnie 2.:

Jeden utwór epoki przedbachowskiej, duże dzieło J.S. Bacha, znaczący utwór romantyczny, wymagające dzieło XX/XXI-wieczne.

Odnosnie 3.:

Dwie formy *cantus firmus* na tematy pieśni kościelnych, jedna utrzymana w systemie tonalnym, druga modalnym; improwizacja swobodna na temat wybrany spośród dwóch podanych. Czas przygotowania cztery godziny. Zadania *ad hoc*.

Odnosnie 4.:

a) w przypadku fortepianu: Preludium i Fuga z DWK, szybka i wolna część klasycznej sonaty lub utwór wariacyjny z okresu klasycznego, utwór z okresu romantyzmu oraz z XX/XXI w.

b) w przypadku śpiewu: trzy utwory wokalne z akompaniamentem i trzy bez, o różnym charakterze, z różnych epok; na egzamin należy przynieść dwa egzemplarze nut. Wybór powinien obejmować co najmniej trzy dzieła sakralne (np. pieśń kościelną, śpiew gregoriański, arię kościelną, gospel). Kandydaci mogą otrzymać listę przykładowych utworów. Ponadto otrzymują podczas egzaminu krótki tekst do przeczytania.

Odnosnie 5:

Prowadzenie scholi: przestudiowanie i dyrygowanie samodzielnym reprezentatywnym śpiewem gregoriańskim z repertuaru mszalnego, o którym kandydat zostaje poinformowany dwa tygodnie przed egzaminem. Egzamin ustny: pytania analityczne dotyczące wybranego śpiewu (umiejscowienie w liturgii, warstwa tekstowa, modalność, paleografia/semiologia, relacja słowno-dźwiękowa) oraz tematów związanych ze śpiewem gregoriańskim (np. historia, repertuar i formy, psalmodia i modalność, paleografia i semiologia) oraz niemieckiego śpiewu liturgicznego (np. formy śpiewu, pieśń kościelna).

Modułowy plan studiów magisterskich *Katolicka muzyka kościelna (MA KM)*

PG = przedmiot główny

E = punkty ECTS

Semestr 1	Semester 2	Semester 3	Semester 4
01 MA MK PG Dyrygowanie/Dyrygentura chóralna /Chór (E 16)			
02 MA MK PG Organy, poz. podst. (E 14)			
03 MA MK PG Akompaniament liturgiczny, poz. podst. (E 14)			
04 MA MK dodatkowy: Fortepian/Klawesyn lub Śpiew, poz. podst. (E 10)			
05 MA MK Dyrygentura orkiestrowa, Basso-continuo (E 10)			
06 MA MK Pedagogika muzyczna, Chór dziecięcy/Chór młodzieżowy (E 5)			
07 MA MK PG Teologia-Liturgika/Śpiew gregoriański i liturgiczny (E 18)			
			08 MA MK Praca/Projekt dyplomowy (E 15)
od modułu 09 do 12 możliwy wybór specjalizacji			
09 MA MK specjalizacja: Dyrygentura chóralna (E 12)			
10 MA MK specjalizacja: Organy (E 12)			
11 MA MK specjalizacja: Akompaniament liturgiczny (E 12)			
12 MA MK specjalizacja: Teologia-liturgika/Śpiew gregoriański i liturgiczny (E 12)			
Moduł do wyboru (E 1)	Moduł do wyboru (E 1)	Moduł do wyboru (E 2)	Moduł do wyboru (E 2)
E 30	E 30	E 30	E 30

Regulamin studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów (FSPO) dla studiów magisterskich *Katolicka muzyka kościelna* w Wyższej Szkole Katolickiej Muzyki Kościelnej i Pedagogiki Muzycznej w Ratyzbonie z dnia 01.02.2018 r. można odnaleźć na stronie HfKM:

<https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/09/ma-katholische-kirchenmusik.pdf>

2.2 Kierunek *Śpiew gregoriański/liturgiczny* – studia magisterskie

Kształcenie artystyczne

Cele studiów

Program kierunku *Śpiew gregoriański/liturgiczny* w HfKM w Ratyzbonie przygotowuje studentów do różnorodnych i wyróżniających zadań stawianych przed muzykami podczas sprawowania liturgii, koncertów i różnych wydarzeń, w pracy związanej z edukacją kościelną w zakresie szerszym niż lokalny (dekanaty, diecezje) oraz ogólnymi działaniami z zakresu kultury i sztuki; do zadań związanych z pedagogiką muzyczną, w szczególności edukowania i procesu dalszego kształcenia muzyków kościelnych zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin; do funkcji doradczej w specjalistycznych komisjach i gremiach kościelnych oraz publicznej ich reprezentacji. Absolwenci przygotowani są do podjęcia pracy na stanowiskach związanych ze śpiewem gregoriańskim/liturgicznym oraz nauczania tego przedmiotu na uniwersytetach i innych instytucjach muzycznych i duszpasterskich.

Zasady dyplomowania

Po zdaniu wszystkich egzaminów poszczególnych modułów, zgodnie z §4, ust. 2 w programie studiów *Śpiew gregoriański/liturgiczny* studenci uzyskują tytuł zawodowy. Na podstawie tych egzaminów uniwersytet przyznaje tytuł zawodowy *Master of Music* (M.Mus.).

Czas trwania

Standardowy czas trwania studiów magisterskich na kierunku *Śpiew gregoriański* wynosi 4 semestry.

Egzamin wstępny

Śpiew gregoriański/liturgiczny (przedmiot główny) 30 min praktycznie / 10 min ustnie:

Dyrygowanie scholą: przestudiowanie i dyrygowanie samodzielnym reprezentatywnym śpiewem gregoriańskim z repertuaru mszalnego, o którym kandydat zostanie poinformowany na dwa tygodnie przed przystąpieniem do egzaminu.

Śpiew kantora: wykonanie melizmatycznego wersetu solowego (Graduał lub Alleluja z werselem) przekazanego kandydatowi na dwa tygodnie przed egzaminem.

Pytania dotyczące wybranego powyżej śpiewu (umiejscowienie w liturgii, warstwa tekstowa, forma modalności, paleografia/semiologia, zwłaszcza szczegółowa znajomość neum z St. Gallen i Metz [Cod. Laon 239], relacje słowno-dźwiękowe) oraz z tematyki śpiewu gregoriańskiego (historia, repertuar i formy, psalmodia i modalność, paleografia i semiologia, w szczególności zjawisko rytmicznego grupowania neum: analiza wybranych przykładów i samodzielne grupowanie rytmiczne neum danej sekwencji dźwiękowej za pomocą graficznego systemu neum w zapisie sanktgalleńskim).

Pytania dot. niemieckiego śpiewu liturgicznego (np. formy śpiewu, w tym psalmodii i pieśni kościelnej).

Modułowy plan studiów magisterskich *Śpiew gregoriański/liturgiczny*

PG = przedmiot główny

E = punkty ECTS

Semestr 1	Semestr 2	Semestr 3	Semestr 4
01 MA ŚG Śpiew kantora (E 25)			
02 MA ŚG Literatura źródłowa/Paleografia (E 12)			
03 MA ŚG Teologia/Liturgika (E 7)		04 MA ŚG Pedagogika muzyczna (E 8)	
05 MA ŚG Śpiew gregoriański (E 20)			
06 MA ŚG Dyrygowanie scholą (E 20)			
07 MA ŚG Praca/projekt dyplomowy (E 20)			
Moduł do wyboru (E 4)	Moduł do wyboru (E 2)	Moduł do wyboru (E 1)	Moduł do wyboru (E 1)
E 30	E 30	E 30	E 30

Regulamin studiów i Zasady Przeprowadzania Egzaminów (FSPO) dla studiów magisterskich *Śpiew gregoriański/liturgiczny* w Wyższej Szkole Katolickiej Muzyki Kościelnej i Edukacji Muzycznej w Ratzybonie z dnia 01.02.2018 r. znajduje się na stronie internetowej HfKM:

<https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/09/ma-gregorianik-liturgiegesang.pdf>

Oto znakomita ocena programu studiów magisterskich *Śpiew gregoriański/liturgiczny* (M.Mus.) w Wyższej Szkole Katolickiej Muzyki Kościelnej i Muzycznej w Ratzybonie, dokonana w procedurze akredytacyjnej przez agencję akredytacyjną AKAŚT/ACQUIN 2018, s. 15:

Kierunek studiów »Śpiew gregoriański/liturgiczny« (M.Mus.) pod względem realizacji należy ocenić jako w całości udany; studenci zdobywają specjalistyczną wiedzę i kompetencje, co solidnie oparto na fundamentalnych podstawach z zakresu muzyki kościelnej.

2.3 Kierunek *Nowa muzyka sakralna* (NMS) – studia magisterskie

Edukacja artystyczna

Cele studiów

Program kierunku Nowa Muzyka Sakralna w HfKM w Ratyźbonie przygotowuje studentów do wyróżniających i różnorodnych zadań stawianych muzykom podczas sprawowanej liturgii, koncertów i różnych wydarzeń, w pracy związanej z edukacją kościelną w zakresie szerszym niż lokalny (dekanaty, diecezje) oraz ogólnymi działaniami z zakresu kultury i sztuki; do zadań związanych z pedagogiką muzyczną, w szczególności do edukowania i procesu dalszego kształcenia muzyków kościelnych zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin; do funkcji doradczej w specjalistycznych komisjach i gremiach kościelnych oraz publicznej ich reprezentacji. Absolwenci przygotowani są do podjęcia pracy w znaczących miejscach na terenie diecezji oraz do nauczania w ośrodkach kształcenia muzyków kościelnych w zakresie Nowej Muzyki Sakralnej.

Zasady dyplomowania

Po zdaniu wszystkich egzaminów poszczególnych modułów, zgodnie z §4, ust. 2 w programie studiów Nowa Muzyka Sakralna studenci uzyskują tytuł zawodowy. Na podstawie tych egzaminów Uczelnia przyznaje tytuł zawodowy *Master of Music* (M.Mus.).

Czas trwania

Standardowy czas trwania studiów magisterskich na kierunku Nowa Muzyka Sakralna to 4 semestry.

Egzamin wstępny

Przy rejestracji na egzamin wymaga się od kandydata przedstawienia:

- własnej kompozycji oraz aranżacji chóralnej lub przeznaczonej na zespół⁶ istniejącego już utworu *nowoczesnego* (nuty i pliki audio/wideo),
- pisemne oświadczenie o skomponowaniu ich samodzielnie, oraz
- list motywacyjny zawierający informację o oczekiwaniach wobec kierunku studiów.

1. Fortepian (PG)	30 min praktycznie
2. Dyr. chór. lub Prowadzenie zespołu ⁷ /kolokwium	30 min praktycznie / 10 min ustnie
3. Aranżacja/Groove	45 min praktycznie / 20 min ustnie

⁶ W oryg. *band* – przyp. tłum.

⁷ Jw.

Oдноśnie 1.:

Opracowanie utworu instrumentalnego z wybranego gatunku muzyki rozrywkowej, np. rock, pop, jazz, gospel lub podobnych (np.: tom 2 *Rock Piano* autorstwa Jürgena Mosera, tom 2 *Jazz Parnasse* Manfreda Schmitza, *More easy Jazz Standards* Lee Evansa, *jazzujący chorał*, itp.), przygotowany akompaniament (*comping*) i solo do *play-along* (*Aebersold* lub podobny, utwory z listy przebojów, itp.) z obszaru jazzu/rocka/popu, przygotowany utwór J.S. Bacha o średnim stopniu trudności (np. Inwencja 3-głosowa lub DWK), gra *a`vista* w formie rozczytania we właściwy dla fortepianu jednogłosowych *lead sheets* z podpisem akordów (sam akompaniament oraz melodia z akompaniamentem) z gatunku popu, *Neues Geistliches Lied*⁸, jazzu, muzyki latynoskiej, gospel, przygotowanie dwóch różnych piosenek z gatunku rocka, popu, jazzu, gospel, chanson lub NGL na fortepianie z własnym śpiewem.

Oдноśnie 2.:

Przeprowadzenie próby z chórem (SATB) lub zespołem⁹ (obsada: bas, gitara, klawisze i wokale) w oparciu o przyniesiony utwór (praca nad dwiema częściami, np. zwrotką i refrenem lub różnorodnie zaaranżowanymi zwrotkami z gatunku popu, jazzu lub gospel). Pytania dotyczące metodyki prowadzenia prób oraz motywacji/oczekiwań wobec studiów.

Oдноśnie 3.:

Stworzenie krótkiej aranżacji (o ograniczonej liczbie taktów, małym instrumentarium do swobodnego wyboru) znanej pieśni kościelnej w formie pisemnej (45 min, do dyspozycji fortepian). Orientacja we frazach rytmicznych muzyki latynoskiej, swingowej i popularnej; w zadaniach praktycznych (perkusja, *bodypercussion* – użycie ciała jako perkusji) i teoretycznych.

Prace nad Regulaminem Studiów i Zasadami Przeprowadzania Egzaminów oraz planem studiów magisterskich dla kierunku Nowa Muzyka Sakralna (NMS) trwają.

3. Uczelnie partnerskie

⁸ Gatunek muzyczny, składający się z piosenek w języku niemieckim, przeznaczonych do użytku kościelnego, oparty na współczesnych tekstach i muzyce współczesnych kompozytorów – przyp. tłum.

⁹ W oryg. *band* – przyp. tłum.

WŁOCHY

Bari: Conservatorio di Musica *Niccolò Piccinni*

IRLANDIA

Dublin: Royal Irish Academy of Music

ŁOTWA

Ryga: Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music

AUSTRIA

Wiedeń: University of Music and Performing Arts Vienna (MdW)

POLSKA

- Opole: Uniwersytet Opolski (Wydział Teologiczny)
- Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

PORTUGALIA

Lizbona: Instituto Politécnico de Lisboa – Escola Superior de Música de Lisboa

RUMUNIA

Kluż-Napoka: Universitatea Babeş-Bolyai Cluj

SŁOWACJA

Ružomberk: Catholic University in Ružomberok

CZECHY

- Brno: Janáček Academy of Music and Performing Arts – Faculty of Music
- Pilzno: University of West Bohemia
- Praga: Academy of Performing Arts, Music and Dance Faculty (HAMU)TÜRKEI

TURCJA

Stambuł: Istanbul Üniversitesi

WĘGRY

Budapeszt - Liszt Ferenc Academy of Music

4. Biblioteka

Historia i zbiory

Początki biblioteki HfKM sięgają jej **założenia w 1874 roku**. Stare zbiory zawierają część prywatnej biblioteki założyciela Uczelni, Franza Xavera Haberla (1840–1910), a także dary od kolejnych rektorów i wykładowców. Archiwalne zbiory nutowe, liczące około 14.000 woluminów, mają dziś duże znaczenie, zwłaszcza z historycznego punktu widzenia. Wspomnieć należy również o wielu starych drukach oraz wydaniach – pod redakcją F.X. Haberla – kompletnych dzieł Palestriny i Orlanda di Lasso. W pierwszych dziesięcioleciach Uczelni nie dbano systematycznie o zbiory biblioteczne. Dr Franz Alois Stein (1928–1999) z wielkim zaangażowaniem poświęcił się reorganizacji biblioteki, począwszy od 1962 r., aż do momentu, gdy Jürgen Libbert przejął jej zarządzanie w 1983 roku. Jego wybitne zasługi związane są szczególnie z powiększeniem biblioteki i jej dalszym rozwojem. W latach 2006–19 biblioteką HfKM kierował Franz Fink.

Nowe zbiory ułożone są alfabetycznie w grupy tematyczne i w całości elektronicznie skatalogowane. Oprócz licznych encyklopedii i leksykonów, zawierają **ok. 9.000 dzieł teoretycznych** związanych z prawie wszystkimi dziedzinami muzyki (edukacja muzyczna, pedagogika wokalna, muzykologia, formy muzyczne, biografie, katalogi dzieł kompozytorów, śpiew gregoriański, liturgia, muzyka kościelna, hymnologia, teoria muzyki, historia muzyki, akustyka, instrumentologia, zbiory specjalne oraz czasopisma). **Nowe zbiory nutowe** zawierają obecnie **ok. 21.000 dzieł**. Głównie są to: solowe utwory wokalne oraz chóralskie, śpiewniki, utwory i szkoły fortepianowe, antologie fortepianowe, utwory na organy solo, szkoły organowe, kompletne wydania organowe, zbiory akompaniamentów liturgicznych, literatura klawesynowa i basso continuo, Neues Geistliches Lied; nuty na różne instrumenty i zespoły, np. smyczkowe, dęte drewniane, dęte blaszane; partytury, partytury w wydaniach kieszonkowych, utwory kameralne, wyciągi fortepianowe i wydania seryjne (kantaty Bacha, Neue Mozart-Ausgabe, faksymile).

Szczególnie cenna jest uczelniana **biblioteka chóralska**. Zawiera obecnie **ok. 2.000 utworów** z wyciągami poszczególnych głosów oraz dopasowaniem pod względem wielkości chóru.

Czasopisma specjalistyczne uzupełniają biblioteczne zbiory.

Mediateka, licząca obecnie **ok. 10.000 tytułów**, oferuje przede wszystkim nagrania audio i wideo na CD i DVD, przydatne zarówno w realizacji przedmiotów akademickich, jak również samodzielnej nauce (np. harmonia, historia muzyki, literatura organowa, technika gry na fortepianie, pedagogika wokalna itp.). **Archiwum HfKM** obejmuje archiwalia, muzykalia, starodruki i nagrania dźwiękowe z ponad 140-letniej historii Uczelni, od *Szkoły Muzyki Kościelnej w Ratzbonie* przez późniejszą *Specjalistyczną Akademię Katolickiej Muzyki Kościelnej i Kształcenia Muzycznego* po dzisiejszą *Wyższą Szkołę Katolickiej Muzyki Kościelnej i Edukacji Muzycznej* (HfKM).

(<https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/bibliothek/>; 14.10.2023)

Studenci HfKM mogą skorzystać nie tylko z bogato wyposażonej biblioteki uczelnianej, ale też innych znakomitych bibliotek na terenie Ratyzbony. Oprócz Biblioteki Uniwersyteckiej i Państwowej, należy wymienić Bibliotekę Biskupią, której zbiory obejmują również słynną **Bibliotekę Proske**, zapewniając obszerny materiał badawczy przydatny do pracy naukowej.

5. Wyjazdy i kursy mistrzowskie

Uzupełnieniem studiów są **wyjazdy**, np. klas organowych do Paryża, Wiednia lub innych *regionów organowych*, a także studentów i wykładowców kierunku Śpiew gregoriański/liturgiczny do biblioteki opactwa St. Gallen (Szwajcaria), zawierającej najważniejsze kodeksy śpiewu gregoriańskiego w notacji sanktgalleńskiej.

Ponadto organizowane są **kursy mistrzowskie**, zarówno z udziałem zaproszonych wykładowców (dot. przykładowo interpretacji dzieł organowych), jak i własnych profesorów (kurs mistrzowski *Praktyka śpiewu gregoriańskiego – od analizy do interpretacji*, odbywający się corocznie w latach 2019–24, na przemian w HfKM w Ratyzbonie i HfK w Rottenburgu¹⁰).

6. Cotygodniowe nabożeństwo ważnym elementem kształcenia muzyka kościelnego

Ważnym elementem studiów muzyki kościelnej w HfKM w Ratyzbonie są **cotygodniowe nabożeństwa** odprawiane w kościele pw. św. Andrzeja. **Regularność**, a także **umieszczenie nabożeństw w planie studiów** odróżnia HfKM od innych instytucji kształcących muzyków kościelnych w krajach niemieckojęzycznych.

Celebrowane są różnorodne formy nabożeństw. Oprócz **Mszy świętej** są to w szczególności **nieszpory**, ale też **liturgie słowa**, **wigilie** i formy pobożności ludowej, takie jak nabożeństwa majowe, jak i bardziej swobodne formy pobożności.

Studenci, pod kierunkiem profesora śpiewu gregoriańskiego/liturgicznego, podejmują się wzięcia odpowiedzialności za przygotowanie muzyki podczas nabożeństw, a także posługi liturgicznej i muzycznej, w funkcjach kantora, organisty, prowadzącego scholę i chór, śpiewu w chórze i scholi.

W ten sposób **praktyka liturgiczna towarzyszy i formuje studia przez cały okres ich trwania**. Studenci mogą zdobyć różnorodne doświadczenia, przygotowujące ich do przyszłych zadań jako muzyków kościelnych. Informacje zwrotne od absolwentów potwierdzają, że praktyka liturgiczna w czasie studiów stanowi dla nich niezwykle cenny element, pomagający w ich postudze jako zawodowych muzyków kościelnych.

¹⁰ Hochschule für Kirchenmusik der Diözese Rottenburg-Stuttgart – przyp. tłum.

7. Perspektywy

Umacniają one Uczelnię do dbania o praktykę liturgiczną jako fundamentalną część planu studiów wraz z dalszą jej optymalizacją zwłaszcza w obliczu zmian zachodzących w Kościele i społeczeństwie.

Wspomniano już wcześniej, iż zawód muzyka kościelnego obejmuje i kształtuje wszystkie trzy *filary* życia kościelnego: *Liturgia*, *Diakonia* i *Martyria*, co przyczynia się do uzyskania ważnej pozycji w życiu Kościoła – a przez to i społecznym.

To wielka szansa dla muzyki kościelnej i kościelnych muzyków. Aby ją wykorzystać, HfKM dba o całe spektrum muzyki kościelnej – od śpiewu gregoriańskiego, po nową muzykę sakralną – zarówno w programie nauczania, jak i w praktyce liturgicznej. Przy czym dążenie do najwyższej jakości artystycznej stanowi warunek niezbędny, by muzyka kościelna wewnątrz liturgii i poprzez swą posługę mogła rozwinąć swą moc uwielbienia Boga i służbę ludziom, stając się wysłannikiem nowych impulsów w życiu kościelnym i świeckim.

Przyczynia się do tego – w znacznym stopniu – również ścisły związek dwóch głównych dziedzin działalności HfKM: wzajemne ubogacanie oraz inspiracja: muzyki kościelnej i edukacji muzycznej. Studenci i wykładowcy obu grup spotykają się i prezentują swe umiejętności zarówno podczas nabożeństw, jak i poza liturgią (np. podczas koncertów).

Prof. dr Christoph Hönerlage

Profesor Śpiewu gregoriańskiego/liturgicznego HfKM w Ratyzbonie